

ARXIV

DEL CENTRE EXCURSIONISTA DE TERRASSA

ANY XI - SEGONA ÈPOCA

SEPTEMBRE - OCTUBRE DE 1929 :: N.º 61

SUMARI:

TEXT: Com descriu Terrassa un Atles del segle XVIII, per *Marian M. Galí*.—Les Cases Pairals de Terrassa, per *R. de la Galera*.—Una nit a Tuque Rouye, per *P. Père*.—La base fonamental de l'excursionisme, per *R. Graner Civil*.—Crònica.—Fulla d'Excursions.

GRAVATS: Jardí de la casa Vinyals.—Fragment de les pintures de la casa Vinyals.—Façana de la casa Galí del Raval.

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ: SANT ANTONI, 64

REPRESENTACIONS

M. Fainé Castellà

Màquines d'escriure ROYAL. - Caixes de cabals A. PADRÓS S. A.

Carretera de Matadepera, 1-3
Telèfon, 331

Terrassa

Rellotgeria i Joieria

**Josep
Castin**

Raval, 25

Terrassa

Pintura General

Decoració

F. Duch

Pintura «Ducco» per

Raval, 32 automòbils i mobles

**Casa
Farràs**

J. Jover, 18
(Gavatxons)

MÚSICA
Fonògrafs.-
Discs.-Pia-
nos.-Auto-
pianos.-Pia-
nos lloguer.

Consocis!

Efectueu les vostres
compres en les ca-
ses anunciades en
el present «ARXIV».

**EXCURSIONISTES! Abans d'empendre els
vostres viatges proveïu a la casa**

GALÍ & C.^A

St. Pere, 27 bis. - Telèfon, 250

Material fotogràfic.-Conserves i licors de totes classes

LES ESGLESIES ROMANQUES DE TERRASSA

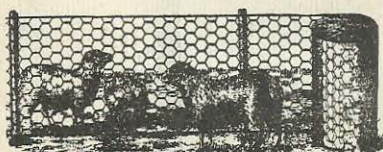
*Monografia escrita en cinc llengües, amb 60 gravats.
Preu especial pels socis de les entitats editores, «Centre Excursionista» i «Club Pirenenc», dues pessetes.*

SANT SALVADOR DE LES ESPASES

*per J. SOLÀ, SCH. P. - (Quatre pessetes, preu especial
pels socis del «Centre Excursionista»)*

Frederic Setó

*Alambrats. Enreixats. Teixits per
a somniers, cedassos i garbells
per a mines i usos industrials. -
Cortines metàl·liques de cadena.
Instal·lacions completes de cer-
cats, galliners, cu-
nillers i pajareres.*

Carrer de Topete, 94

VDA. DE
G. LLARGUÉS

BISUTERIA I OPTICA

Font-vella, 18.

TERRASSA

Tintoreria VDA. CASTELLÓ

*Rentats al sec, Tenyits, Planxats al vapor a diari. -
Colors sòlids a la mostra. - Negres per a dols,
a les 10 hores. - Secció especial de destacats.*

Nord, 25. - Telèf. 334.

Sucursal: Rutlla, 40

**Plaques diapositives
Vittachrom**

dónen imatges:

Sèpia
Taronja
Roig
Violat
Blau

directament per revelat.

**La millor placa per a
Diapositius
estereoscòpics**

INDUSTRIA FOTOQUIMICA NACIONAL S. A.

Mallorca, 480

BARCELONA

ARXIV

DEL CENTRE EXCURSIONISTA DE TERRASSA

ANY XI

Segona època

SETEMBRE-OCTUBRE 1929

NÚM. 61

COM DESCRIU TERRASSA UN ATLES DEL SEGLE XVIII

PER un atzar ens ha vingut a mans, un volum dels varis que segons es desprèn de la lectura del mateix, conté l'obra, en el qual d'una manera que avui diriem pintoresca es descriu la Terrassa del segle XVIII. Per creure que ha d'interessar als lectors d'ARXIU i en particular per si els que es dediquen als assumptes històrics a casa nostra, en poden aprofitar alguna cosa, venim a publicar tal com es troba en l'original, la següent descripció que de la Vila en fa el

"ATLANTE ESPAÑOL O DESCRIPCION GENERAL Geográfica. Cronológica, é Histórica de España, por Reynos, y Provincias:—DE SUS CIUDADES, VILLAS, y Lugares mas famosos: de su Población, Ríos, Montes &c.—ADORNADO DE ESTAMPAS FINAS, que demuestran las Vistas perspectivas de todas las Ciudades: Trages propios de que usa cada Reyno; y Blasones que les son peculiares.—SU AUTOR DON BERNARDO ESPINALT Y GARCIA, Oficial del Correo General de esta Corte, y Socio de numero de la Real Sociedad económica Matritense de los Amigos del País.—DEDICADO AL SR. DON FRANCISCO MOÑINO, MINISTRO DEL REY N. S. en Florencia."

Con licencia: En Madrid, en la Imprenta de Hilario Santos Alonso. Año de 1783.

VILLA DE TARRASA

La Villa de Tarrasa es una de las mas considerables de Cataluña, y famosa por los paños que en ella se fabrican: está situada á los diez y ocho grados y treinta y cinco minutos de longitud, y quarenta y un grados y treinta y cinco minutos de latitud, en un llano á la orilla del arroyo de las Arenas. Tiene mil vecinos divididos en dos Paroquias, la una dedicada á San Pedro, y la otra á San Juan, con un buen numero de Beneficiados: hay otras Iglesias, un buen Hospital, y extramuros un Convento de Franciscos Observantes con diez y ocho Religiosos.

Los paños que fabrican en ella los conducen á diferentes partes de España, y en particular a la Corte en donde son muy estimados, particularmente los de Francisco Busquets, una de las fábricas mas florecientes en el día, en que trabajan mas de setecientas personas. Tiene una fuente; su muralla es de tapia, con dos puertas para su entrada: está en un llano, y su cosecha consiste la mayor parte en vino: es del Señorío del Conde Pinós; hay dos ferias al año, y un mercado el Jueves de cada semana; tiene una Plaza famosa, y un hermoso juego de pelota: á media legua, está la Hermita de San Miquél, en donde concurren muchas gentes una vez en el año: hay un grande quartel para Caballeria.

El Emperador Antonio Pío favoreció mucho á esta Villa ennobliendola con el honor Municipal: fue Tarrasa en la antigüedad Ciudad muy principal conocida con el nombre de Egara, y en el principio de la Christiandad fue Episcopal, cuya dignidad duró hasta el año de 675: estaba situada en el sitio que se hallan las dos Parroquias, y Santa Maria, que en aquellos tiempos fue Monasterio de Canónigos Reglares de San Rufo: fue destruida por los Mahometanos la Villa, pero siempre permaneció el Castillo por los Christianos, que supieron conservar á costa de innumerables fatigas, y calamidades; pero restaurada de los Moros, fué mudada al Lugar en donde se halla en el día (a).

(a) *Diago, lib 1 cap 18.*

El haber sido Ciudad Egara, y haberla mudado en el lugar en donde se halla ahora Tarrasa, lo prueba Diago, y Pujadas por varias escrituras antiguas, por la pulidez del antiquísimo Templo de San Miguel, redondo con preciosas columnas de Marmol, y porfido, cuyo Templo fué Panteón en tiempo de los Romanos, dedicado á sus falsas Deidades, á imitación de la Rotunda de Roma, y hoy está consagrado á Maria Santísima.

Ha producido esta Villa hombres insignes en armas, y letras, particularmente en tiempo de los Romanos: fué natural de ella Serennio Grannio, General del Imperio Romano, y su Gobernador, y y Pro-consul en toda Asia, á quien debió la Iglesia la quietud, y paz en tiempo del Emperador Adriano, pues por su medio dexó de perseguirla.

Tambien fue natural de ella, y de la misma familia, Quinto Grannio Duumviro, y Tribuno Militar: compruebase esto con la piedra que se halla en la Iglesia de Santa Maria, en la capilla de Nuestra Señora del Rosario: fue Ciudad Muncipe, y lo confirma otra piedra de la misma Iglesia al lado de la capilla de Nuestra Señora de Esperanza, de cuyas inscripciones, solo pondré la segunda, y omitiré la primera por ser muy dilatada.

Q. CRANIO. Q. FIL. GAL. OP. TATO. II VIR. EGARA. TRIBUNO. MILITUM. GRANIA. ANTUSA. MARITO. OPTIMO. L. D. D. D.

Tiene por Armas en Escudo de Gules un Castillo con tres torres del modo que quedan demostradas en la parte primera, estampa segunda, numero XI."

En el mateix volum al parlar del "Lugar de Tiana" diu ço que segueix i que té relació amb la nostra ja llavors antiga vila.

"Se halla tambien de especial en dicho termino el célebre, y famoso Monasterio de Monges Cartujos, llamado Mont-Alegre, á un quarto de legua del Lugar á la parte de Poniente.

La primitiva fundación de este Monasterio fue en la Villa de Tarrasa, baxo la invocación de San Jayme, de Cartujos, llamado tabi en Valle de Parayso, por Doña Blanca de Cente-

llas, el año de 1344, en el qual vivieron los Monges hasta el de 1415 que fueron trasladados á Mont-Alegre, en donde ahora residen."

I per últim al descriure el *Lugar de Collbató* i al nomenar els castells que els primers cristians *después de la pérdida general de España*, fabricaron al derredor de esta Montaña de Montserrat segons manament de *valerosos Otger, y Dapifer*, diu:

"Los Christianos de todos estos castillos se juntaban con los de los castillos de Tarrasa, y Moncada, que jamás fueron tomados por los Moros, y desde ellos daban contra los Lugares que ocupaban los Mahometanos, de cuyo modo sacudieron el yugo sarraceno."

Això és tot el que hem recollit en aquest volum, que tingui relació amb la llavors vila de Terrassa. Ens dol que fins a l'hora present, no haguem trobat els volums que falten per a completar l'obra, i d'una manera especial el que s'hi publica l'escut de la vila, doncs creiem que acompanyant dit escut podríem trobar-hi la vista o pla de la mateixa, com succeeix en el volum que tenim a mà, que en uns gravats al acer ben formosos, podem admirar-hi acompanyats sempre de llur escut, el pla de les viles de Puigcerdà, Mataró i Seu d'Urgell i una magnífica vista de Montserrat.

Diem això, perquè pensem seria d'un gran interès local poder obtenir-ne un pla o vista d'aquella època (que seria anterior al 1777, data en que segons diu l'autor va escriure el volum que ens ocupa) i és per aquest motiu que ens permetem cridar l'atenció dels amics que es dediquen a coses de la història de casa nostra, a fi de que si com nosaltres opinen, procurin buscar el volum que al·ludim, cosa que no creiem difícil aconseguir-ho en algun arxiu o biblioteca de les més notables.

Per la nostra part procurarem fer-ho.

MARIAN M. GALÍ.

Les Cases Pairals de Terrassa

IV

DE la casa de can Vinyals, actualment són pocs els terrassencs que en coneixen les valors pictòriques que els interiors guarden i l'aspecte senyoriu que encara tota ella conserva. Amb el temps, en la forma que ara està abandonada aquesta casa, poc a poc anirà desapareixent; en restarà solament el record esfumadís com una ombra de llegenda.

Aquesta casa que representa tota una època, era una de les més senyoriales que va haver-hi durant els segles XVII i XVIII. Els seus interiors revelen un període de refinat gust artístic; les parets, delicadament decorades, seguint les petjades dels estils francesos, tenen un encant especial, sense parió a Terrassa; es desconeix l'autor de tant boniques pintures.

En aquesta casa, en 1828 s'hi hostatjaren els reis Ferran VII i Donya Amalia. En l'any 1860, la reina Isabel II i en 1871 el rei Amadeu I.

La façana conserva encara aquell estil peculiar terrassenc, amb aquelles baranes del balcó de ferro fos, adornades amb relleus que li donen una serietat ben remarcable.

Al davant d'aquesta casa, a l'altra banda del carrer Major, hi havia un jardí, desaparegut amb les darreres reformes, que era tancat per una paret de metre i mig d'alçada i per un reixat al damunt sostingut per unes pilastres, cada una de les quals acabava amb un gerro estil renaixement de terra cuita.

A l'interior d'aquest jardí, del carrer estant, hom hi podia veure dos brolladors voltats d'una barana, tot seguint sempre el mateix estil, i entremig dels brolladors una gran glorieta de forma sisevada que servia d'ocellera, i on es guardaven exemplars d'ocells exòtics; el jardí era curull de les més variades i rares flors, a les quals el seu propietari era molt aficionat.

Un dels últims descendents d'aquesta casa fou don Miquel Vinyals i Galí, home d'idees liberals i conservant-se solter, va anar gastant el patrimoni que varen deixar-li els seus avantpassats, algun d'ells terrassenc il·lustre; poc abans de la seva mort, ocorreguda el dia 5 d'agost de l'any 1872 i quan comptava 76 anys d'edat, sols li quedava

la casa i aquell jardí, quan anteriorment havia estat un dels més grans propietaris terrassencs posseïdor d'una influència moral i material com pocs n'hi havia hagut en aquella època de revoltes i qüestions polítiques.

* * *

Una casa hi ha a la Plaça Major que en diuen Can Pons, molt popular pels objectes de cera i per les galetes nomenades garlandes amb les quals hom guarneix els llores i palmes del diumenge de Rams.

La construcció d'aquesta casa és de darrerries del segle XVIII, però abans en son lloc n'hi havia una altra, el propietari de la qual i fundador de la botiga, establerta en els baixos, fou En Brú Pont.

En l'any 1777 que morí el fundador quedà la propietat en mans de la vídua; després seguí a un nebot nomenat Ignasi Vidal i Pont el qual féu les reformes i canvià l'aspecte primitiu.

En l'any 1856 la família Vidal vengué la botiga a un dependent seu nomenat Llorenç Salallasera; que a començament d'aquest segle passà a En Joan Trenchs i des de l'any 1922 fou el botiguer En Feliu Armen-gol el qual pel juliol del present any es traslladà amb el seu negoci al carrer de la Fontvella núm. 2, quedant així aquella casa abandonada.

Actualment l'edifici és propietat d'En Lluís Puigjaner que li correspongué per herència de la casa Vidal. Es diu que la part dreta del carrer de Cantaré ha de desaparèixer i amb ella la casa nomenada can Pons, la qual pretén comprar la Companyia Telefònica.

* * *

A mitjans del segle XVIII, el fabricant de panyos N'Ignasi Galí, feia construir un edifici per a casa particular en el carrer del Raval núm. 22.

Fou un temps en què la indústria llanera es desenrotllà considerablement.

En la façana d'aquesta casa hi figuraven uns esgrafiats que eren sens dubte els millors que hi havia a Terrassa i vuit balcons donaven un aspecte seriós i elegant al conjunt.

Acabada la guerra amb els francesos, guerra que sembrà la misèria i la pesta, per aquestes encontrades, aquesta casa anà servint en successió pels propietaris del vell Vapor de la Companyia del carrer de la Rasa, avui fàbrica de la vídua i fills de J. Marcet i Poal, fins a la senyora Brígida Rich, vídua de Galí.

Al quedar vídua aquesta senyora en l'any 1877 es domicilià a Bar-

celona i llogà la casa a l'Institut Industrial, instal·lant-se al segon pis; a la planta baixa, els germans Pompidor hi varen posar una fonda on hi feien tertúlia els fabricants i viatjants en aquella època; poc després al 1879, va instal·lar-s'hi l'Ateneu en el primer pis.

En sessió de l'Ajuntament celebrada al 29 de gener de 1898 s'acordà que per mitjà d'una permuta amb l'Institut, es portés la Casa Comunal en aquell edifici de la casa Galí.

Això fou causa de què es destruís aquella façana que reflectia una època característica, per a construir-hi l'edifici que hi ha actualment d'estil gòtic, obra de l'arquitecte En Lluís Moncunill, inacabada encara.

Les obres d'enrunament es començaren el dia 8 de juny de l'any 1900.

Per anar dels baixos al pati en aquella vella casa, es pujava per una ampla escala; al bell mig del pati, hi havia un brollador del mateix estil de barana que la de Can Vinyals i de la majoria de les cases pairals terrassenques.

El jardí, a la dreta del qual hi havia una galeria que comunicava al primer pis, era tot ple d'arbres ufanosos i entre mig sobresortien les soques dels plàtans, dels quals encara s'en conserva algun amb tot i les reformes de què ha estat objecte darrerament aquest edifici.

R. DE LA GALERA.

(Seguirà)

UNA NIT A TUQUE ROUYE

Al bon amic Antoni Barata

EREN les quatre de la tarda quan vorejant el llac de Tuque Rouye arribàrem a la casa-refugi «Marboré» situada a la dreta del llac, sota mateix dels glaciers de Mont-Perdut i Cilindre de Marboré.

Una boira espessa i xopa, a uns pocs metres damunt les nostres testes ens privava de fruitar una de les millors vistes vers el Mont-Perdut; tan sols s'obirava la part baixa dels glaciers. L'estany tan clar amb l'aigua quieta, semblava un vertader gorg de fades; si hom s'hi apropava dintre seu com en un espill restava imprès; de lluny el seu to era tan blau, que semblava talment no tenir fons.

Un gros bloc de gel al bell mig, bonic contrast de color, flotava i era la resta d'un glacier que abans ho envaïa tot. A un i altre costat, hi surten dos illots allargassats de roca.

La tarda era grisa, tèrbola; l'aire quiet, els corbs i gralles havien emmudit, la boira sobre nostre, endormiscada, no ens dava pas esperances de que marxés.

Estàvem preparant llenya i la minestra quan arribaren dos francesos, un d'ells guia de Gavarnie, el qual ens va dir que a l'endemà pujarien al Mont-Perdut per el glacier de Grady. En preguntar-li nosaltres per el temps que faria, ell, home entès i pràctic en aquella regió, ens contestà que a l'eixir el sol ni la més petita boira quedaria en vida, seria un dia esplèndit.

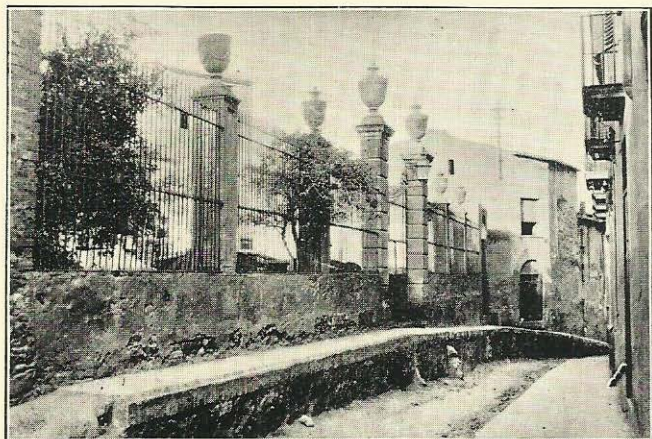
Sens contradir-lo i un xic més animats, reprenguérem la nostra tasca i ens disposàrem a sopar i a dormir.

De sobte, quan ja lassos i mig endormiscats estàvem, ens despertà, un terratrèmol fantàstic, espantós, com si una tempesta paorosa de trons i llamps hagués esclatat, com si arestes i roques s'esfondressin, desplomant-se i rodolant.

Desvetllats, espaordits i encuriosits a la vegada, sortírem al defora mig descalços i embolicats amb la manta; encara seguia aquell terrabastall, que anava minvant pausadament.

No distingírem res, mes compreguérem que es tractava d'un immens serac, que de la part alta del glacier, en aquella hora tètrica i muda d'una nit llòbrega i negra com gola de llop, s'estimbava muntanya avall. La boira restava igual, ni la lluna ni la claror d'un estel s'obirava enlloc, l'hora tenia un fred de mort. Els meus companys s'havien ja retirat; jo extasiat restava quiet, corprès, al defora; era tant el desvetllament ocasionat per la tensió d'aquell davallament de glaç, que en romaní com encantat; sense esmentar que la nit fos freda i deserta com un hipnotitzat seguia per les vores del llac en aquella hora desolada.

Un crit sens eco, d'un corb tal volta, es deixà sentir. Era la gran solitud; l'estany s'havia tornat una cosa esgarriosa, dantesca; opac, sense reflexes, ple d'un líquit viscos, negre, donava l'impressió d'un llac d'asfalt, de llot.... on hi morissin les plantes, d'on els ocells fugissin, on mai cap home amb plaer es submergís; del gorg transparent d'hores abans, sols en quedava un espectre.

Jardi de la casa Vinyals.

Fragment de les pintures de la casa Vinyals.

Façana de la casa Gali del Raval.

Un fred viu s'apoderava poc a poc dels meus peus, fent-me esmentar en mig la nit ferosa, que caminava descalç pel damunt d'aquells grenys esllavissats.

Així, amb compte, vaig retornar a passar unes hores dins el refugi, fins l'endemà al matí, que malgrat el guia ens hagués assegurat un dia esplèndid, la boira no ens deixà ni per un moment obirar el sol.

P. PERE.

La base fonamental de l'excursionisme

*(Extracte de la conferència que en
R. Graner Civil, donà al nostre Centre)*

ENS equivocariem, si ens penséssim haver assolit una fita remarkable dintre l'excursionisme. Som en els inicis d'una gran obra i cal assegurar els fonaments si volem que sigui forta i duradera. Procurem conèixer, i distribuir bé els materials, abans de treballar-los. L'excursionisme és essencialment artístic. L'excursionisme no és solament un esport. L'excursionista és un ésser que es depura l'ànima i saneja i fortifica el cos embellint-lo. La pràctica assenyada de l'excursionisme, proporciona un goig immens als sentits i un màxim i sanitós desenrotllament a l'organisme. Incita a una observació constant; desplegant les qualitats anímiques; exigeix sentits oberts i flexibilitat i fortitud en els muscles. L'excursionisme proporciona d'una manera suauíssima, més ben dit, natural, la clara visió de les coses.

Té la virtut, l'excursionisme, d'assimilar-nos a les coses creades bellament, de treure'ns quelcom de l'artifici inventat pels homes, d'eleva-nos l'esperit, d'enfortir-nos el cos per afrontar i resistir ardidament els embats de la vida i de senyalar-nos—i això és el més sublim—una fita inaccessible, un cim posat al davant nostre, sempre a l'aguait de les nostres febleses. I ens fa gustar ses meravelles i ens fa tastar l'agredolç del goig i la dolor. En poques paraules: l'excursionisme és el camí ideal dels humans.

Diferentes branques té l'excursionisme; totes però, mamen per les mateixes arrels; totes xuclen la mateixa saba. Jo crec, amics, que encara tenim per descobrir nous caires excursionistes, noves orientacions.

Totes les obres culturals construïdes amb solidesa, reclamen llarg temps i treball acurat. Nosaltres, els excursionistes d'avui, fins ara, no hem fet gran cosa més—tan gran i magestuós és el projecte—que comparèixer a la crida feta. Ningú, però, pot fer-nos-en cap retret. Hem fet i fem el que hem de fer perquè els altres puguin anar més enllà. Joiosos podem estar de no haver faltat en aquesta germanor, puix cal confessar que els guanys que adquirim, són copiosos i reconfortants. La riquesa espiritual, és la gràcia més gran que s'atorga als mortals. Es un do que ens aproxima a la divinitat. *(Fa una detallada descripció de les variades meravelles que constantment enronnen al excursionista.)*

Aquesta convivència amb les coses naturals i belles i artístiques, ni cal dir que ens reclama, ens exigeix una explicació, moltes explicacions. L'home quelcom sensible, no s'aconsola de la visió sola: si aquesta és formosa i li desperta la curiositat dels sentits, necessita la explicació. Podeu estar segurs que si la visió l'atrau, si la visió el captiva, l'explicació encara més.

Ella li obra nous horitzons, nous desitjos, noves il·lusions. Es el detall, és la íntima coneixença que lligada amb la curiositat i el desig, fa que aquell esperit investigador, penetri més al fons de l'obra, que copsi més el perfum, que arribi més a prop, si més no, de la verdadera concepció real. I ací, en aquesta confrontació és on jo ciec que cal un seriós i detingut estudi de cada ú. Es en aquest delicat passatge de la vida on la vocació que expontàniament es manifesta, s'ha d'aplicar—en goig i profit propi i general—a la visió que més atrau i coordina millor amb la nostra manera d'ésser. Les aigües aconduïdes donen més rendiment que no pas les desbordades; guaiteu que bé hi escau la blanca catifa de neu, dalt les alteroses serralades pirenenques; i les feres a la selva i el rossinyol a l'arbreda espesseïda, els peixos a la mar, els estels al cel. Aquesta admirable harmonia que la Creació ens mostra arreu, és el que ens cal imitar als humans.

L'esperit observador viu constantment encisat al contemplar tanta bellesa. Forçosament el ver excursionista, ha d'ésser artista, tota vegada que té set de bellesa. Els artistes intenten imitar el que l'excursionista n'és devot. Ni cal dir que per a imitar-ho cal sentir-ho amb més intensitat. Però aquest ordre, aquesta harmonia, aquesta delicadesa, aquesta perfecció de tot ço creat, ço que sembla talment que si-

gui creat per restar incompres! Quina flta més alta ens és ofertal I pensar, encara, que caiem en febleses greus, no conformant-nos amb fets que passen i deuen passar, car obeeixen al curs mestrament establert i obren en una tasca de conjunt, eminentment depuradora.

No podem pas aspirar a fites elevades, mentre tinguem per resoldre problemes tan elementals.

La terra dóna homes per tots e s treballs necessaris i útils, com plantes per totes les necessitats.

(*Parla detingudament dels Instituts d'Orientació Professional*). Es cosa palesa que a l'excursionista actual li manca encarrilament. En aquest passatge de la vida, en el qual li són exposades a l'excursionista la grandesa i diversitat de les meravelles del món, és on es registra un fenomen natural: el de manifestar-se, cosa fàcil d'observar per un esperit sensible. Es una flor que es bada pomposament, donant tota la color i tot el perfum. No són iguals els mètodes de cultivar una selecció, que els d'una multitud. L'excursionista s'ha de trobar bé i ha de fer amb gust el que practica, perquè dongui un profitós rendiment. Cal conduir-lo pel viarany adequat a les seves aptituds, si volem que el seu treball floreixi i dongui el fruit que de tota cosa bona i ben conreuada cal esperar. Agafeu cent homes i empreneu amb ells una excursió. Resseguíu pla i muntanya, ciutats i llogarrets; mostreu-los l'art dels homes i l'art de la Naturalesa; confronteu-los amb les ciències i també porteu-los a la mar.

Veureu clarament com sense donar-se'n compte, es manifesten: són infants que escullen el joguet que més els plau. (*Fa una detallada descripció de les diferents branques i fa notar com tots es manifesten obertament*). Amb aquestes consideracions no volem pas dir que un individu s'hagi de dedicar solament al que més li agradi. No. Ni que volgués, podria. S'han de formar grups de les mateixes aficions—com ja existeix en alguna branca—i treballar conjuntament per tal d'ampliar i perfeccionar llurs coneixements o pràctiques, avançant paral·lelament amb les altres seccions diverses. En poques paraules: falta posar en pràctica que les condicions de cadascú siguin aprofitades en benefici propi i dels altres.

Es un error obligar a executar treballs a individus que no ho senten. El que tindria d'esser-los-hi un goig, els és un martiri que abandonen com poden. Els treballs tècnics com tots els altres, deuen ésser

fets pels que s'hi sentin cridats. Les inclinacions és posen a descobert i es divisen clarament, familiaritzant-se amb la naturalesa. Precisament en excursionisme, no es poden fingir qualitats que no es tenen. L'home més hàbil, cau en el ridícol, en intentar enganyar als altres. Les condicions, els actes, els sentits, estan a descobert, al bat del sol, a frec de l'aire. L'immensa riquesa que constantment enrona l'excursionista, l'obliga a sincerar-se, a parlar, a executar, a dir clarament el que pensa. Es un ésser als quatre vents. Copsa la veritat amb guany sòlidament adquirits sempre amb amor.

(Parla extensament dels excursionistes materialitzats). S'exposen a ésser captivats per alguna de les magnífiques branques de l'excursionisme. Es massa sàvia la Natura—diu—per descuidar-se de inculcar el guany que gradualment correspon, a aquesta gent que no millorarem mai amb blasmes encesos. *(Posa de relleu l'activitat de certs principiants i diu):* Tots sabeu que la major part de fonts de les nostres muntanyes, han estat reconstruïdes i les més, per gent que al consagrar-se excursionistes, ja s'han captat les simpaties de tots els que treballen per la mateixa causa. *(Després de parlar del equivoc concepte que molts tenen del excursionisme, diu):* que la base fonamental de l'excursionista, és ésser sensible a tota cosa bona i bella; sentir-se atret per la bellesa; tenir ganes de perfeccionar-se, desitjos de modelar i polir l'esperit i enfortir el cos, etc. L'home sensible que vibra i s'emociona i s'inspira; el que al·lucinat afronta una empresa atrevida amb fins útils, però que té possibilitats i creu reeixir-ne airós; el que es sacrifica per la Ciència o l'Art, és a dir: el que demostra un estat anímic incansable, encaminat a millorar-se no sols ell, sinó també els seus consemblants, aquest és l'excursionista que posseeix la base fonamental. En altres termes: la base fonamental de l'excursionista, és estar arborat d'un gran amor envers tot ço creat. *(Retreu unes paraules de l'inspirat escriptor i exemplar excursionista En Joan Santamaria):* «El ver excursionista, és el perfecte enamorat de la Naturalesa». La seva depuració l'ha dotat d'una gran indulgència i no pot ofendre's mai per res.

(Fa un elogi del ver excursionista). Ell sap que té defectes. L'ordre, la puresa i la magestat de la Natura, els hi ha posat a descobert més que no pas els homes. S'ha dat compte de l'harmonia del conjunt i defuig els extremismes isolats. No pot concebir-se un excursio-

nista, sense un grau elevat de humilitat. (*Fa un llarg elogi de la humilitat*).

Aborreix la vanitat i estima la humilitat que li proporciona el goig d'enriquir l'esperit. Parla dels esperits mesquins i agressius els quals —diu—per raó natural són els que estan més allunyats de saborejar l'excursionisme.

(*Parla de l'evolució de l'excursionisme local, des de l'any 1926 als nostres dies*). Aquest meravellós canvi, el preveïem, però més lent. La gent, cada dia més culta, s'ha donat compte que l'excursionisme influeix sobiranament a formar el caràcter, refermant sòlidament els guanys adquirits. (*Parla de l'eficàcia que tingueren per l'excursionisme local, les primeres Diades de Germanor i diu*: No són solament els homes i les noies casadores que han de fer excursions; tothom i més que ningú els infants i els vells, necessiten el bes dolcíssim de la Naturallesa. (*Fa un elogi dels vells, els quals considera rejuvenits per l'excursionisme*). El bon excursionista, a la vellesa, copsa la mel del jardí que tant amorosament ha cultivat. (*Parla extensament de l'excursionisme local i dels Butlletins que es publiquen*. *Recomana una gran germanor entre tots i fa un elogi de les famílies que practiquen l'excursionisme*. *Abans d'acabar, féu un estudi del campador i també s'ocupà de l'atletisme de muntanya*).

Crònica

Junta general ordinària.—De conformitat amb els nostres estatuts, el dia 20 de setembre, tingué lloc la reunió de la Junta general ordinària. Després de llegir i aprovar sense esmena, l'acta de la reunió anterior, la memòria del curs 1928-29 i l'estat econòmic de l'entitat, s'anà a la renovació dels càrrecs que quedaven vacants: Vice-President, Secretari, Tresorer, Vocal comissionat de Ciències Naturals i Vocal de la Comissió Organitzadora d'excursions.

Fou aprovada per unanimitat la candidatura presentada pel Consell Directiu, essent elegits per exercir els esmentats càrrecs els nostres volguts consocis senyors Jaume Altisen, Joan Benet, Ramon Piñol, Domènec Palet i Barba i Pere Llargués, respectivament.

Després, i a proposta del consoci senyor A. Boada i Lladó, l'Assemblea acordà concedir un vot de gràcies als membres que cessaven en

llurs càrrecs i al Consell Directiu sencer, per la tasca meritosa que ha portat a cap durant el finit curs, esperant continuarà els treballs empresos amb tant d'èxit.

Finalment i a petició del consoci senyor Josep Abelló, el President senyor Pau Gorina donà una breu explicació dels tràmits entaulats amb una casa editorial de Barcelona, per tal de dur a terme l'edició de la Guia de Sant Llorenç del Munt, que el nostre Centre té en projecte. Acte seguit es clogué la reunió.

Celebrada la reunió general, el Consell Directiu i les diferents Seccions i Comissions del Centre han quedat constituïts com detalllem:

Consell Directiu.—President, Pau Gorina; Vice-President, Jaume Altisen; Secretari, Joan Benet; Vice-Secretari, Pere Vigués; Tresorer, Ramon Piñol; Bibliotecari, Joaquim Vendrell; Vocals: Domènec Palet i Barba (Comissió de Ciències Naturals); Marian M. Gali (Comissió d'Arqueologia, Història i Art); Joan Duch (Comissió Redactora d'«Arxiu»); Pere Llargués (Comissió Organitzadora d'Excursions); Joan Juan (Secció d'Esports de Neu i Alta Muntanya); Miquel Astals (Secció de Fotografia) i Prudenci Soler (Secció d'Atletisme).

Comissió de Ciències Naturals.—President, Domènec Palet i Barba.

Comissió d'Arqueologia, Història i Art.—President, Marian M. Gali.

Comissió Redactora d'Arxiu.—President, Joan Duch; Secretari, Joan Benet; Vocals: Pere Vigués i Rosend Graner.

Comissió Organitzadora d'Excursions.—President, Pere Llargués; Secretari, Josep Estruch; Vocals: Jaume Torres, Manuel Closa, Joan Mangot i Jaume Griera.

Secció de Fotografia.—President, Miquel Astals; Secretari, Josep Pineda; Tresorer, Josep Llenas; Arxiver, Jaume Griera; Vocals: Manuel Astals i Antoni Miralda.

Secció d'Esports de Neu i Alta Muntanya.—President, Joan Juan; Secretari, Joan Benet; Tresorer, Lluís Balibé; Vocals: Josep Belil, Josep Tiniore i Josep Llenas.

Secció d'Atletisme.—President, Prudenci Soler; Secretari, Pere Badora; Tresorer, Jaume Altisen; Vocals: Samuel Fraga, Josep Abelló, Ferran Indurain i Joan Marcet.

—Molt atentament ens ha estat tramès per la Real Sociedad Peñalara de Madrid un E. L. M., en el qual va inclòs un paper amb els respectius noms, que els nostres bons amics i consocis I. Suana Picañol i Senén Prat Lanaspà deixaren en el cim de la Gran Facha en l'excursió que verificaren per aquells indrets, a mitjans del juliol passat.

Així mateix, en l'esmentat E. L. M., la Real Sociedad Peñalara saluda a tots els socis del nostre Centre.

Fem constar el nostre agraïment, bo i enviant-els-hi la nostra salutació cordial.

FULLA D'EXCURSIONS

DIA 6 D'OCTUBRE

Excursió a Vacarissea, El Palà, Monistrol i Font de les Guilleumes

Preparatòria dia 4.—Vocal, Joan Ballbé.

DIA 13

Excursió a Can Torres, Gorc del General i La Castellassa

Preparatòria dia 11.—Vocal, Josep Estruch.

DIA 19

Excursió nocturna al Tíbidabo amb auto-car i visita a l'Exposició

Preparatòria dia 17.—Vocal, Pau Gorina.

DIA 27

**Excursió-visita al Poble Espanyol de l'Exposició
Internacional de Barcelona**

Preparatòria dia 25.—Vocal, M. Astals Mach.—Organitzada per la Secció de Fotografia.

DIES 1 AL 3 DE NOVEMBRE

Camping a Granera

Organitzada per la Secció d'Esports de Neu i Alta Muntanya.—Preparatòria dia 29.—Vocal, Joan Benet.

DIA 10 DE NOVEMBRE**Excursió a la Pola**

Preparatòria dia 8.—Vocal, Ignasi Escudé.

DIA 17**Excursió amb auto-car a les salines de Cardona**

Preparatòria dia 12.—Vocal, Jaume Altisen.

DIA 24**Excursió a Can Feu, Castell de Sardanyola
i Sant Cugat**

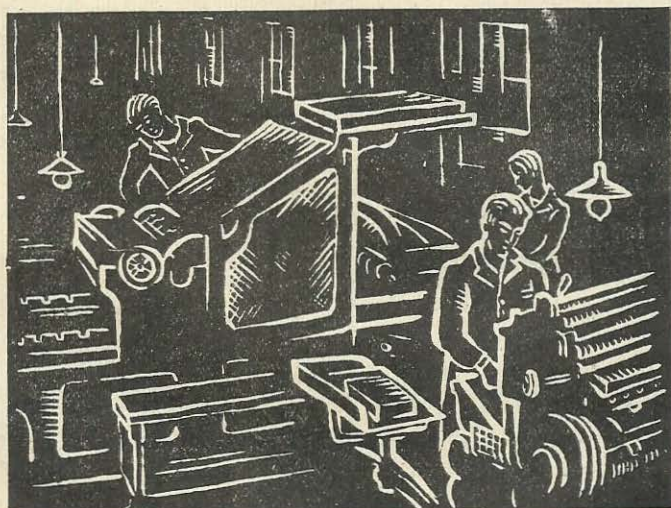
Preparatòria dia 22.—Vocal, Josep Llenas.—Organitzada
per la Secció de Fotografia.

DIES 30 DE NOVEMBRE i 1 DE DESEMBRE**Excursió a Gallifa**

Preparatòria dia 29.—Vocal, Pere Llargués.

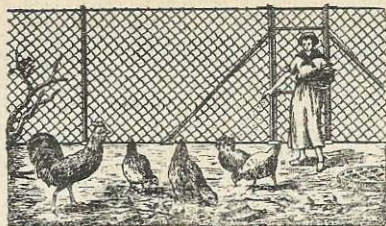
JOAN MORRAL

I M P R E S S O R

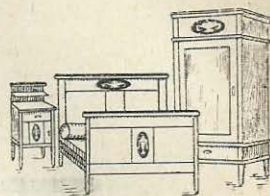
NORD, 22 : TÉLÉFON, 230

T E R R A S S A

Constructor de Mobles, Enreixats de Fil-ferro, Somiers i reparacions de totes classes

**JOSEP
BLAY**

Taller: St. Antoni, 57, 64 bis
Sant Joan, 7. - TERRASSA

Joieria - Bisuteria - Optica

VIDUA DE
J. BALADA
SUC. DE PERE CULELI.

Font-vella, 19   Palla, 2

NAUMANN

Màquines per a cosir i brodar
Vendes al comptat i a plaços

Representant:

JOAN TORNÉ
SANT PERE. 53   TERRASSA

SI....!

però els excursionistes
us diran: Voleu un bon
calçat, de material ga-
rantit i a bon preu?

Aneu desseguida al carrer

Torrella, 13

que quedareu ben servit.

Cafè - COLON - Bar

ESPLENDIT SALÓ DE BILLARS

CAFÈ EXQUISIT. - LICORS DE MARCA

Plaça Vella, 12 i Cremat, 8. - Telèfon, 707. - Terrassa

DOMENEC ELIES

TRANSPORTS RAPIDS

SERVEI DIARI ENTRE BARCELONA, SABADELL I VICEVERSA

EXCEL·LENT AUTOCAR PER A EFECTUAR EXCURSIONS

PREUS ECONOMICS

Rutlla, 3. - TERRASSA

Rec, 11. - Tel. 11366. - BARCELONA

NO

oblidi mai
aquest nom

Articles d'Alumini
Cristalleria. - Llosa
Porcelana. - Banyes
Dutxes. - Neveres

ESTUFES

**La Cuina
Moderna**

FONT-VELLA, 65

:: La casa que
ven més barat

CONFITERIA

CASA CUNÍ

RUTLLA, 52

TERRASSA

TELÈF. 412

M. ABAD RIBERA

Pues i Lliscs per a teixits. -
Extens assortit en Pues de
lloguer. - Filferros de totes
classes. - Enreixats metàl·
lics. - Laminació en fred de
cèrcols per a embalatges,
i altres indústries

Topete, 1

Telèfon, 174

ASSEGURANCES

CAPELLA

VIDA
INCENDIS
ACCIDENTS
MARÍTIMS
ROBATORIS
ETC., ETC.

St. Leopold, 98

Telèfon, 109

FABRICA DE TEULES

TEULES PLANES
TIPUS MARSELLA
— marca —

SEGUÉS, DONADEU I C.^A

— Despatx: —

Font-vella, núm. 1

: Telèfon, 537 :

— Fàbrica: —

Sant Marian, 193

Tel. 485. - Terrassa

Garantim la impermeabilitat i color vermell